

Handläggare
Nina Mörman Aldunge
Telefon: 508 25 006

Till
Socialnämnden

**Ett gemensamt ansvar för mottagande av
nyanlända invandrare som har beviljats
uppehållstillstånd för bosättning (Ds 2015:33)**
Remissvar kommunstyrelsens dnr: 110-1093/2015

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerad skrivelse.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden beslutar om omedelbar protokolljustering.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Alexandra Göransson
Avdelningschef

Sammanfattning

Socialförvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget om att kommuner ska ta emot ett visst antal nyanlända invandrare som fått uppehållstillstånd efter anvisning. Det stora problemet för Stockholms stad är att det inte finns tillgång till bostäder med rimliga hyresnivåer i tillräcklig omfattning. Enligt förslaget ska vid fördelningen av anvisningar hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek och det totala antalet nyanlända som tas emot av kommunen. Förvaltningen har invändningar mot förslaget med hänsyn till bostadssituationen i Stockholm. Förvaltningen anser också att staden bör få statlig kompensation för att kunna ta emot det ökade antal nyanlända som lagförslaget eventuellt kan komma att innebära.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen och behandlats på förvaltningsgruppen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat departementspromorian ”Ett gemensamt ansvar för nyanlända” (DS 2015:33) på remiss till socialnämnden. Remisstiden går ut 2015-09-25. Ärendet har även överlämnats till arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, Stadsledningskontoret, AB Familjebostäder AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa fastigheter i Stockholm AB och SHIS Bostäder.

Ärendet

I departementspromemorian redovisas att mottagande av nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande i en kommun huvudsakligen sker genom att de nyanlända ordnar sitt boende på egen hand. De som inte ordnar boende på egen hand tas emot i kommuner efter frivilliga överenskommelser mellan kommunen och länsstyrelsen. Det mottagande som dessa överenskommelser leder till är inte tillräckliga för att möta det ökande behovet av kommunmottagande som följer av att allt fler flyktingar och andra skyddsbehövande beviljas uppehållstillstånd i Sverige.

Följden av det otillräckliga mottagandet är långa väntetider på kommunanvisning. Det innebär att många nyanlända blir kvar på anläggningsboende under långa tidsperioder, vilket försenar etableringen. För att säkerställa att nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd snabbt kan påbörja etableringen på arbetsmarknaden och i samhällslivet föreslås i departementspromemorian en ny lag som innebär att kommuner kan anvisas att ta emot nyanlända invandrare, som har beviljats uppehållstillstånd, för bosättning oavsett om kommunen har en överenskommelse med länsstyrelsen eller inte.

I promemorian framhålls vidare att flyktingmottagandet är ett gemensamt ansvar för samhället. När alla kommuner är med och tar emot nyanlända kommer fördelningen av mottagandet bli mer proportionerligt i förhållande till kommunernas arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek och annat mottagande. Det

bedöms leda till förbättrade förutsättningar för nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet.

Stockholms stad nuvarande åtagande

Stockholms stad har från 2014 utvidgat sitt ansvar för flyktningmottagandet och tecknat överenskommelse med länsstyrelsen om mottagande och bosättning för nyanlända invandrare. Enligt kommunfullmäktiges budget för 2015 har socialnämnden det övergripande uppdraget i staden att ansvara för att de nyanlända ges boende samt praktiskt stöd, samhällsinformation och det initiala ekonomiska biståndet.

Stockholm har sedan 2014 en frivillig överenskommelse med Migrationsverket om att ta emot 134 nyanlända. En framställan från länsstyrelsen om att staden ska ta emot 1045 nyanlända behandlas för närvarande på Stadsledningskontoret i samarbete med Arbetsmarknadsförvaltningen.

Socialförvaltningen har, i samråd med stadsledningskontoret, definierat SHIS (Stiftelsen Hotellhem i Stockholm) som en lämplig samarbetspartner för och utförare av de insatser som ska ges till gruppen ifråga om genomgångsboende och initialt stöd under etableringstiden (för närvarande 2 år) till de nyanlända invandrarna (ABO) och kvotflyktingarna. Ett avtal som reglerar SHIS uppdrag som utförare är tecknat mellan SHIS och socialnämnden från och med den 1 februari 2015.

SHIS är Stockholms stads bostadssociala resurs, en stiftelse instiftad av kommunfullmäktige, vars övergripande uppdrag är att tillhandahålla olika slag av genomgångsbostäder, med eller utan boendestöd, för stockholmare som står vid sidan om den ordinarie bostadsmarknaden. Ovan nämnda avtal om mottagande av nyanlända invandrare (ABO) och kvotflyktingar utgör ett tilläggsuppdrag.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget om att kommuner ska ta emot ett visst antal nyanlända invandrare som fått uppehållstillstånd efter anvisning. Mottagande av flyktingar är en nationell angelägenhet. Alla kommuner bör vara med och solidariskt bidra till att nyanlända kan etablera sig så snabbt som möjligt.

Enligt förslaget ska vid fördelningen av anvisningar hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek och det totala antalet nyanlända som tas emot av kommunen.

Förvaltningen har invändningar mot förslaget med hänsyn till bostadssituationen i Stockholm. Förvaltningen anser också att staden bör få statlig kompensation för att kunna ta emot det ökade antal nyanlända som lagförslaget eventuellt kan komma att innebära.

Bostadsbristen

Det stora problemet för Stockholms stad är att det inte finns tillgång till bostäder med rimliga hyresnivåer i tillräcklig omfattning.

Bostadsbristen innebär att det är särskilt svårt för utsatta grupper att få tillgång till lägenheter och att tillgången till försöks- och träningslägenheter är begränsad och inte täcker behovet. Det finns därför en risk med förslaget att olika grupper i behov av bostad ställs mot varandra om kommunerna inte får kostnadstäckning för utbyggnad av nya bostäder. Bostäder behövs för olika grupper såsom ungdomar, studenter, nyanlända invandrare, trångbodda familjer samt för utsatta grupper såsom hemlösa, missbrukare och personer med olika typer av funktionshinder.

Tillgång till bostad är en förutsättning för att kunna få och behålla ett arbete. Det behövs därför åtgärder för att minska bristen på bostäder i Stockholm, som i övrigt har goda förutsättningar för att nyanlända invandrare ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Kommuner med bostadsbrist måste få statligt stöd för att kunna projektera/bygga nya lägenheter.

Andra åtgärder för att underlätta etableringen

Arbete är den viktigaste faktorn för vuxnas etablering. För att fler nyanlända invandrare snabbare ska kunna få arbete krävs bättre utbildning i svenska och tillgång till kurser i yrkesinriktad svenska. Det krävs också en effektivare valideringsprocess av utländsk utbildning och ökade möjligheter till kompletterande utbildning inom olika yrkesområden i kombination med praktik och jobb. Arbetsförmedlingen, som är en viktig samarbetspartner, bör om förslaget genomförs få utökade resurser att bistå nyanlända invandrare med yrkesförberedande utbildning och/eller praktik för att underlätta deras etablering på arbetsmarknaden.

Etableringsersättningen

Den nuvarande etableringstiden, där ersättning till kommunerna utgår under två år är inte realistisk. Många av de nyanlända tvingas därefter söka ekonomiskt bidrag till sin försörjning genom

socialtjänsten när etableringsersättningen upphör, vilket blir kostsamt för kommunen. En annan invändning är att etableringsersättningen betalas ut i efterskott av försäkringskassan. Det innebär att kommunen måste träda in och betala ut ekonomiskt bidrag i avvaktan den nyanlände och dennes familj får etableringsersättningen utbetald. För att enskilda ska kunna få sina behov tillgodosedda krävs resurser från socialtjänsten. Fler invånare förutsätter att en resursutökning sker för att möta de nyanländas behov av stöd från socialtjänsten.